

Καί ἤρχιστε νὰ ψάλη τὴν στροφὴν γνωστοῦ σχετικοῦ ἄσματος ἐπὶ γνωστοῦ ἤχου.

Ὁ ταγματάρχης ἀπεμακρύνετο ἤδη ἀφίνων τὸν θεατὰς καταγοητευμένους διὰ τὴν εὐθυβολίαν του· εἰς μάτην ὁ Γκαρούς ἐγέλα· οἱ κάτοικοι τοῦ Δαμμαρὶ ἀπήντων ὅτι δὲν εἶνε ἄξιος χλευασμοῦ ἀνὴρ, ὅστις ἔχει τοιαύτην εὐστοχίαν περὶ τὸ σκοπεύειν· ἰδιαιτέρως δὲ ὑπερήσπιζεν ἐνθέρμως τὸν ταγματάρχην ὁ δημοδιδάσκαλος, ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι ὁ ὑποψήφιος εἶχε μετὰ προσοχῆς ἀκούσει τὰ παράπονά του.

— Καλὰ πάει ἡ δουλειά, κύριε ταγματάρχα! ἔλεγεν ὁ Φουρνερὲλ παρακολουθῶν τὸν Βερδιέ. Διὰ ὅλους τοὺς λόγους τοῦ Γκαρούς ἤξιζαν αὐτὰ τὰ μικρὰ *πιφ-πάφ*!

— Λαὸς θηριώδης! ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ Δυκάς.

Ὁ δὲ Βερδιέ ὕψου τοὺς ὦμους ἀκούων τὴν φωνὴν τοῦ Πονίς βραγχυοτέρην παρά ποτε κλάζουσαν ἀκόμη:

— Ἐφημερίδας, κύριοι!... Ἀναγνώσατε τὸν *Ἐγγελευ* τοῦ *Μελέν*!... Δαμπρὰ ἐφημερίς ὁ *Ἐγγελευς*... δι' ἐκείνους τοῦ τὸν διαβάξουν... ἀπὸ τῆς διὰ τοὺς ἄλλους!... Ἀγοράσατε τὸν *Ἐγγελευ*!...

(Ἐπεταί συνέχεια).

ΤΕΛΕΙΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΟΥ ΦΩΝΟΓΡΑΦΟΥ

ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ὁ Ἐδισων, ὁ κλεινὸς Ἀμερικανὸς ἐφευρέτης, ἐδημοσίευσεν ἐν ἀμερικανικῷ περιοδικῷ περιεργότατον ἄρθρον, ἐν ᾧ ἐκτίθησι τὰς διαφόρους τελειοποιήσεις, ἃς ἐπέφερον εἰς τὸν φωνογράφον καὶ τὰς πολλαπλὰς λειτουργίας, εἰς ἃς δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ νῦν τὸ πολῦτιμον τοῦτο ὄργανον. Ὑπερμυνησκει πρὸς τοῦτοις ὅ,τι ἔγραψεν ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ πρὸ δεκαετίας, προαγγέλλων τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ φωνογράφου καὶ προλέγων τὰ ἀποτελέσματα εἰς ἃ θὰ κατέληγε δι' αὐτοῦ, ὅταν θὰ ἐλάβανε καιρὸν νὰ ἀσχοληθῇ εἰς τὴν τελειοποίησιν του. Σήμερον μετὰ δεκαετῆ ἀθόρυβον ἐργασίαν ἀγγέλλει εἰς τὸν κόσμον ὅτι ἐτήρησε τὸν λόγον του καὶ ὅτι ὁ φωνογράφος τελειοποιημένος εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς οἰοῦδ' ἄποτε.

Οἱ ἤχοι, λέγει ὁ Ἐδισων, θὰ χαράσσωνται ἐπὶ μικροῦ κυλίνδρου ἐκ κηροῦ, ἡ εὐπλαστός δ' αὕτη ὕλη θέλει ἀποτυπώνει τοὺς ἀκουστικούς κυματισμούς μετ' ὀξύτητος μείζονος τῆς τοῦ ἀνθρωπίνου ὠτὸς καὶ ἀνευ τῆς ἐλαχίστης ἀλλοιώσεως.

Ἄ Παράδοξόν πράγμα! ἐξακολουθεῖ ὁ Ἐδι-

σων. Πρὸ εἴκοσι καὶ πέντε αἰώνων οἱ Ἀσσυριοὶ καὶ οἱ Βαβυλώνιοι ἐξέλεξαν ὡς μέσον διαίωνίσεως τῆς μνήμης αὐτῶν κυλίνδρους ἐξ ὀπτῆς γῆς, ἐφ' ᾧν ἐχάρασσον γωνιώδεις χαρακτῆρας, ἰδοῦ δὲ ὅτι ἡ πρόσφατος αὕτη ἀνακάλυψις τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης, ὁ φωνογράφος, ἐπὶ σκοπῷ ὁμοίῳ ποιεῖται χρῆσιν κηρίων κυλίνδρων, ἀλλὰ μετὰ τῆς μεγάλης διαφορᾶς, ὅτι οἱ ἡμέτεροι ἐκ κηροῦ κύλινδροι, ἀφ' ἑαυτῶν λαλοῦντες, δὲν θὰ σιωπῶσιν ἐπὶ αἰῶνας ὅλους, ἀναμένοντες τοὺς Ράβλινσων καὶ τοὺς Λαγυάρδους, ὅπως ἐρμηνεύσωσιν αὐτούς. Σήμερον, χάρις εἰς ἡμᾶς, ἡγεμόν, πολιτικὸς ἀνὴρ ἢ ιστοριογράφος τις δύναται νὰ διαθιβάσῃ τὴν λαλίαν του εἰς φύλλον φωνογράφου, δυνάμενον νὰ χιλιοπλασιασθῇ, ἕκαστον δὲ τῶν χιλίων τούτων ἀντιγράφων δύναται πάλιν νὰ ἀναπαραγάγῃ τὸν ἦχον χιλίας ἀκόμη φορές. Οὕτω δὲ τηρουμένων τῶν ἀντιγράφων τούτων, ἡ λαλία τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνδρός, αἰῶνας ὅλους μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν του ἐκ τοῦ κόσμου, θὰ ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς ἐπιγενομένους, μεθ' οἷας δυνάμειος καὶ ἀκμῆς θὰ ἀπέτεινεν αὐτὸς οὗτος πρὸς αὐτοὺς τὸν λόγον ἐὰν ἔζη. Ἡ ὀργανικὴ καὶ φωνητικὴ μουσικὴ (τετραψῆδια ἢ μονοψῆδια, ἀδιάφορον) δύναται νὰ ἀναπαραχθῇ ὑπὸ τοῦ φωνογράφου μετὰ καταπληκτικῆς ἐντελείας καὶ ἀκριβείας. Ὅποια εὐτυχία διὰ τοὺς ἀπογόνους ἡμῶν νὰ δύνανται νὰ γνωρίζωσι τίνι τρόπῳ π. χ. ἐξετέλει ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου τεμάχιόν τι, ὁ Ρουβινσταίν!

Ὁ Ἐδισων μετὰ ταῦτα συνοψίζει ὅ,τι πρὸ δεκαετίας προεῖπε περὶ τοῦ φωνογράφου του καὶ τῶν προβλημάτων, ἅτινα ἤθελε λύσει οὗτος τελειοποιούμενος, καταλήγει δὲ λέγων ὅτι πᾶν ὅ,τι προεῖπε καὶ ἐγένετο.

« Δύναμαι νὰ ἰσχυρισθῶ, λέγει, ὅτι χάρις εἰς τὴν εὐχέρειαν, μεθ' ἧς ἀπομνημονεῖ καὶ ἀναπαράγει πᾶν εἶδος μουσικῆς καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἀφηγηματικὰ (récitatifs) μέρη, δύναται νὰ παρέχῃ ἀκαταπαύστους τέρψεις εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, εἰς τὰς διαφόρους συναθροίσεις, γεύματα, ἐσπερίδας κτλ.— Πᾶς ὅστις ἐξ ἄλλου θέλει νὰ μείνῃ μόνος ἐν τῷ δωματίῳ του δύναται νὰ ἔχῃ εἰς τὴν διάθεσιν του ἀριθμὸν τινα κυλίνδρων ἐκ κηροῦ, ἐφ' ᾧν εἰσι κεχαραγμένα ἄσματα, ποιήματα, τεμάχια κλειδοκυμβάλου ἢ τετραχάρδου, σύντομα διηγήματα, τεμάχια πρὸς ἀπαγγελίαν. Τοποθετῶν δ' αὐτὰ ἐν τῷ φωνογράφῳ του, θὰ ἀπολαμβάνῃ τὴν αὐτὴν τέρψιν, ὅταν καὶ ἂν τὰ τεμάχια ταῦτα ἀπηγγέλλοντο ἢ ἀνεμέλποντο ὑπὸ τῶν συγγραφέων καὶ καλλιτεχνῶν αὐτοπροσώπως. Ἡ ποικιλία τῶν διασκεδάσεων, ἃς δύναται τις νὰ παράσῃ ἐαυτῷ ἐπὶ τιμῇ μηδενικῇ καὶ μὴ μετακινουμένου τῆς θέσεώς του, εἶνε ἀπερίοριστος. Τῆν

Πάττη, ζήδουσαν ἐν Ἀγγλίᾳ, θὰ ἀκούωμεν, ἢ θέλωμεν, συγχρόνως ἐν Ἀμερικῇ, ὅπως θὰ δύνανται νὰ τὴν ἀκούωσιν καὶ οἱ ἑκατὸν ἔτη μεθ' ἡμᾶς ζῶντες. Ἐπὶ τεσσάρων κυλίνδρων, ἐχόντων 8 δακτύλων μῆκος καὶ 5 δακτύλων πλάτος, δύναμαι νὰ ἀντιγράψω διὰ τοῦ φωνογράφου ὀλόκληρον μυθιστόρημα τοῦ Δίκηνς. Πρὸς διδασκαλίαν τῆς προφορᾶς τῆς ἀγγλικῆς καὶ τῶν ξένων γλωσσῶν ἐν γένει ὁ φωνογράφος οὐδεμίαν ἐπιδέχεται σύγκρισιν, θέλει δὲ ἐκπληροῖ τὸ ἔργον μετ' ἀκριβείας, ἢ ἀδυνατεῖ νὰ ἀπομιμηθῇ ἢ ἀνθρωπίνῃ φωνῇ. Αἱ ἀγορεύσεις, αἱ δημόσιαι διαλέξεις αὐτοῦσι θὰ εἶνε κοιναὶ ἐν παντὶ οἴκῳ. Δὲν εἶνε δ' ἀπίθανον ὅτι μετὰ τινα ἔτη θὰ ἐκδίδωνται καὶ φωνογραφικαὶ ἐφημερίδες, εἰς σχῆμα κυλίνδρων κιτρίνων. Ἀπὸ τοῦδε, τοῦ φωνογράφου παραδοθέντος ἀπαξ εἰς κοινὴν χρῆσιν, καινοθῆραι καὶ συντάχθαι δύνανται νὰ ἐκφωνῶσι τὸ ἄρθρον τῶν ἐν τῷ ὄργάνῳ τούτῳ, εἴτε ἐν αὐτῷ τῷ γραφεῖῳ τῆς ἐφημερίδος, εἴτε καὶ ἐν ἄλλῳ μέρει, συνδεομένῳ πρὸς τὸ τυπογραφεῖον τῆς ἐφημερίδος διὰ τηλεφωνικοῦ σύρματος καὶ νὰ στοιχειοθετῆται ἄνευ χειρογράφων.

«Οἱ κήρινοι κύλινδροι θὰ ἀποστέλλωνται ταχυδρομικῶς ἐντὸς μικρῶν κιβωτιδίων, εἰδικῶς παρ' ἐμοῦ παρὰσκευασθέντων, θὰ τοποθετῶνται δὲ ἐπὶ τοῦ φωνογράφου, ἵνα ἀναπαράγωσι τὴν φωνήν. Οἱ ταχυδρομικοὶ φωνογράφοι ἔσονται κατεσκευασμένοι πάντες κατὰ τὸν αὐτὸν τύπον. Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὸ πρόσωπον πρὸς ὃ ἀποστέλλετε τοὺς κηρίνους κυλίνδρους, στερεῖται φωνογράφου, συνιστῶμεν σταθμούς, ὅπου, ἐπὶ πληρωμῇ ὀλίγων λεπτῶν, πᾶς τις θὰ δύναται νὰ ἔχη εἰς τὴν διάθεσίν του τὸ ἀναγκαῖον αὐτῷ ὄργανον. Τίς δὲ δὲν θὰ καταβάλλῃ εὐχαρίστως ἐλάχιστον τίμημα, ὅπως ἀκούσῃ τὴν φωνὴν προσφιλοῦς φίλου ἢ συγγενεῖς ὀμιλοῦντος αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ἄλλου ἄκρου τῆς γῆς;

«Οἱ συγγραφεῖς ἀφ' ἐτέρου δύνανται διὰ τοῦ φωνογράφου νὰ διατυπῶνται πᾶσαν παροδικὴν ἰδέαν ἢ ἐντύπωσιν, εἰς πᾶσαν ὥραν τῆς νυκτὸς ἢ τῆς ἡμέρας, χωρὶς νὰ εἶνε ἠναγκασμένοι νὰ ζητῶσι χάρτην, μελάνην ἢ γραφίδα καὶ τοῦτο ἐν χρόνῳ πολὺ μικροτέρῳ τοῦ ἀπαιτουμένου ὅπως χαράξωσι καὶ τὴν ἐλάχιστην σημείωσιν. Δύνανται ὡσαύτως νὰ δημοσιεύωσι φωνογραφικῶς τὰ μυθιστορήματα ἢ πᾶσαν ἄλλην πραγματείαν τῶν, ἀποτείνόμενοι οὕτω διὰ ζώσης πρὸς τοὺς ἀναγνώστας τῶν ἢ μᾶλλον τοὺς ἀκροατάς τῶν. Οὕτω δὲ θὰ κατορθοῦσι νὰ προφυλάσσωσι τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ ἀπὸ τῶν λογοκλοπιῶν, τῶν προερχομένων ἐκ τῶν ἀτελειῶν τῶν νόμων. Οἱ μελοποιοὶ ὡσαύτως δύνανται νὰ ἐμπιστεύωνται πᾶσαν στιγματικὴν ἔμπνευσίν των εἰς τὸν φωνογράφον»

Ὁ Ἐδίσων μετὰ ταῦτα, ἀποτείνόμενος πρὸς τοὺς ἐμπορευομένους καὶ τοὺς χρηματιζομένους, διατρίβει εἰς τινὰς λεπτομερείας, ὅπως ἐξάρῃ τὴν ἐκ τοῦ φωνογράφου προσγινομένην οικονομίαν χρόνου καὶ χρήματος, ὅπερ βεβαίως θέλει ἐξασφαλίσαι τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ὄργανου, ἐν Ἀμερικῇ, ὅπου ὁ χρόνος ἐκτιμᾶται ὡς χρῆμα, τὸ χρῆμα δ' ἔχει ὅσην ἀξίαν οὐδαμοῦ τοῦ κόσμου.

Συνελόντι εἰπεῖν ὁ φωνογράφος ἔσται διὰ τὸν προφορικὸν λόγον ὅτι ἡ ἀκαριαία φωτογραφία διὰ τὰ κινούμενα ἀντικείμενα ὅπως πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης ἀδύνατον. ἦτο νὰ ἀποτυπώσῃ τις τὴν θέσιν ἵππου π.χ. ἐν κινήσει διατελοῦντος, οὕτω καὶ πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ φωνογράφου δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπαναληφθῇ συνομιλία τις μετὰ φωτογραφικῆς οὕτω εἰπεῖν ἀκριβείας, μὲ πᾶσας τὰς παραλλαγὰς τῶν ἤχων, τὰς διακοπὰς τοῦ ὀμιλοῦντος κτλ.

Καὶ ὅποιοι ἀκόμη ὀρίζοντες διανοίγει ἐνώπιον ἡμῶν ὁ φωνογράφος! Πᾶσα ἀνταπόκρισις θέλει ἀπλοποιηθῇ καὶ συντομευθῇ. Αἱ συστατικαὶ ἐπιστολαὶ θὰ ἀπαγγέλλωνται ἐπὶ φωνογραφικοῦ φύλλου· τὰ ξενοδοχεῖα καὶ αἱ λέσχαι θὰ προμηθευθῶσι φωνογράφοι καὶ φωνογραφήματα. Ἡ ἀκριβεία τῶν συνεντεύξεων τῶν δημοσιογράφων θὰ ἐξελέγχεται μετ' ἀκριβείας, οἱ ἐπιβάται τῶν σιδηροδρόμων, ἀδυνατοῦντες νὰ γράψωσι, ὡς ἐκ τῆς ταλαντεύσεως, θὰ μεταχειρίζωνται τὰ φωνογραφήματα. Ἐχόντες κατ' οἶκον φωνογράφον, ἀπουσιάζετε. Εἰς πάντα ἐρχόμενον νὰ σᾶς ἐπισκεφθῇ ὁ φωνογράφος θὰ δύναται νὰ ἀπαντᾷ ὅτι ἐξήλθατε καὶ ὅτι θὰ ἐπανέλθετε τὴν δεῖνα ὥραν ὡσαύτως ἐρχομένός τις εἰς τὸ γραφεῖόν σας καὶ μὴ εὐρίσκων ὑμᾶς δύναται νὰ σᾶς παραγγείλῃ ὅτι θέλει διὰ τοῦ φωνογράφου σας.

— Σημειώσατε, ἐπάγεται ὁ Ἐδίσων, ὅτι δὲν ὀμιλῶ περὶ πραγμάτων ἐφικτῶν ἐν τῷ μέλλοντι. Πρὸ δεκαετίας προεῖπον πάντα ταῦτα, σήμερον δ' ὁ φωνογράφος μου εὐρίσκεται εἰς θέσιν νὰ τὰ πραγματοποιήσῃ ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ. Καὶ πόσαι δὲ ἄλλαι χρήσεις, δι' ἃς ὁ φωνογράφος εἶνε νῦν ἐντελῶς ὄρμος, ἠδύναντο νὰ μνημονευθῶσιν; Δὲν ἐπιθυμῶ ὅμως νὰ δώσω εἰς τὴν πραγματείαν ταύτην χαρακτῆρα καταλόγου. Εἶπον, φρονῶ, ἱκανὰ ὅπως ἐννοήσετε ὅτι δὲν νὰ ἰδῆτε καὶ ἀκούσῃτε τὸν φωνογράφον μου. Παρέκαμψε πλέον τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ εὐρὺ μέλλον ἀνκμένει αὐτόν. Ὑπό τινα ἐποψὴν ὁ φωνογράφος γινώσκει πλείοτερα ἡμῶν, τηρῶν ἐν τῇ μηχανικῇ αὐτοῦ μνήμη πολλὰ πράγματα, ἅτινα ἡμεῖς λησμονοῦμεν, καὶ ἂν εἶπαμεν ταῦτα οἱ ἴδιοι. Ἔσται παράγων σπουδαῖος τῆς μορφώσεως τοῦ ἀνθρώπου, διότι θέλει διδάξαι ἡμᾶς τὴν σεμνότητά καὶ τὴν ἐπιφυλακτικότητά ἐν

τοῖς λόγοις. Δι' αὐτοῦ θὰ ὁμιλῶμεν ἡμεῖς αὐτοὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, ὅπως πρόσωπόν τι πρὸς ἕτερον. Οὕτως ὁ φωνογράφος θέλει ἔχει τελεσιουργὸν ἠθικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν σχέσεων τῶν ἀνθρώπων μεταξύ ἀλλήλων, καθιστῶν αὐτοὺς βραχυλόγους καὶ ἀκριβολόγους, καλλιεργῶν τὸ ἦθος αὐτῶν καὶ συνδέων δι' ἀμέσων προφορικῶν σχέσεων φίλους ἢ ἑταίρους, μακρὰν ἀλλήλων διατριβόντας.»

Δ. Κ.

ΤΟ ΦΘΕΓΜΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΑΤΡΑΧΩΝ

Brekekekē koāx koāx εἶνε, ὡς γνωστόν, ὁ ἦχος ὃν φθέγγονται οἱ βάτραχοι ἐν τῇ ὁμωνύμῳ κωμῳδίᾳ τοῦ ἀθανάτου Ἀριστοφάνους. Ἡ φωνὴ αὕτη εἶνε οὕτως συνήθης εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, ὥστε οὐδεὶς ἴσως ἡμῶν προσέσχεε περισσότερον τὸν νοῦν εἰς τοὺς μουσικοὺς φθόγγους οὓς ἀνακτιδοῦσι τὰ *λιμναῖα κρητῶν τέκνα*. Ἀρεσκομένη εἰς τὴν ἰδιάζουσαν μελωδίαν τῶν λιμναίων τούτων ἀηδόνων ἢ πειράζονται ἐξ αὐτῆς τὰ νεῦρα ἡμῶν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐσκέφθη νὰ ἐξελέγξῃ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἀναγραφῆς τῶν βατραχικῶν φωνῶν ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους. Τοῦτο δὲ δὲν ἔχει λόγον, ὡς φαίνεται, τὸ ἀταλαίπωρον ἡμῶν, ἀλλὰ τὴν σύμπτωσιν, ὅτι δὲν εὐρίσκουσι τὰ ὦτα ἡμῶν διαφωνίαν μεταξύ τῶν στίχων τοῦ κωμικοῦ καὶ τῆς πραγματικῆς φωνῆς τῶν βατράχων. Ἄλλ' οἱ ξένοι δὲν εὐρίσκονται πρὸ ζητήματος ἐπ' ἴσης ἀναμφισβητήτου. Οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ἄγγλοι, ἀκούοντες τοὺς βατράχους τῶν, εὐρίσκον ὅτι ὁ Ἀριστοφάνης ἐλευθερίασε περὶ τὴν ἀπόδοσιν τῆς φωνῆς τῶν. Καὶ δὲν εἶχον ἄδικον, ἐφ' ὅσον δὲν εἶχον μελετήσει τὸ φθέγμα τῶν ἑλληνικῶν βατράχων. Ἄλλὰ... ἄλλοι τόποι, ἄλλα ἦθη. Ἡ ζωολογία ἐνωθεῖσα μετὰ τῆς φιλολογίας ἀπεκάλυψεν τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος. Ἄς μάθωσι λοιπὸν οἱ ἀναγνώσται τῆς «Ἐστίας», ὅτι οἱ βάτραχοι μας ἀναπέμπουσι κραυγὰς διαφόρους ἢ οἱ βάτραχοι τῆς λοιπῆς Εὐρώπης. Ἐστω δὲ τοῦτο πρὸς τιμὴν τῆς πρωτοτυπίας τῶν βατράχων μας, οὓς εἶθε νὰ ἐμιμοῦντο ἐν τούτῳ καὶ πολλοὶ ἄλλοι Ἕλληνες πολῖται.

Ἰδοὺ τί περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀναγινοσκομεν ἐπ' ἐσχάτων γραφῶν ἐν τῇ *Κριτικῇ Ἐπιθεωρήσει* τῆς Κανταβριγίας ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου λογιῶν κ. J. E. Sandys.

«Πολλάκις θὰ συνέβη εἰς Ἄγγλους ἀναγνώστας τοῦ Ἀριστοφάνους νὰ παρατηρήσωσιν ὅτι ὁ γνωστὸς στίχος *brekekekē koāx koāx* δὲν ἀναπαύεται ἀκριβῶς τὸν κρωγμὸν τοῦ κοινῶν βα-

τράχου, πρὸς ὃν ἔχομεν οἰκείως ἐν Ἀγγλίᾳ. Πρόδηλον εἶνε, ὅτι ἀναγκαῖα θὰ ἦτο ἐξήγησις τις τούτου τοῦ φαινομένου· πλὴν ἅπαντες οἱ ὑπομνηματισταὶ τοῦ κωμικοῦ, οὓς συνεβουλεύθη οὐδὲν λέγουσι περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Ἀλλὰ κατὰ τινα περιουσίαν μου ἐν Ἑλλάδι ἐπ' ἐσχάτων γενομένην εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξελέγξω τὴν ἀκρίβειαν τῶν φθόγγων ὧν ἔκαμε χρῆσιν ὁ ποιητὴς πρὸς μίμησιν τῆς λιμναίας μουσικῆς. Πορευόμενος ἀπὸ Τίρυνθος εἰς Ναύπλιον διηρχόμενος παρά τινα καλαμῶνα, ὅτε τὴν προσοχὴν μου εἴλκυσε θορυβώδης ἦχος ὁμοιάζων πρὸς τὸν ἀναπεμπόμενον ὑπὸ πολλῶν ὁμοῦ ψιττακῶν ἐριζόντων διαρκῶς. Ἦτο προφανῶς ἡ φωνὴ τοῦ ἑλληνικοῦ βατράχου, ἣν ἤκουον διὰ πρώτην φοράν, σειρὰ τεσσάρων βραχειῶν λαρυγγικών συλλαβῶν εἰς ἃς εἶπετο, διπλοῦν κόσμα. Δι' ἀγγλικῶν γραμμάτων δύναται ἴσως ἄριστα ν' ἀποδοθῇ ὡς ἐξῆς *Keke-Kekek-Koak-Koak*. Ἡ διαφορὰ ἀπὸ τοῦ ἀριστοφανείου στίχου ἦτο, ὅτι δὲν κατώρθωσα νὰ ἀκούσω τὸ ἀρχικὸν *br* καὶ τὸ τελικὸν *c*· ἄλλως ἢ καθ' ὅλου ὁμοιότης ἦτο ἀπαραινόμενος.

Ἐκτοτε δὲ τυχὼν τῆς εὐκαιρίας νὰ συμβουλευθῶ δι' ἄλλους σκοποὺς πολλὰ συγγράμματα περιηγητῶν ἐπισκερθέντων τὴν Ἑλλάδα, εὗρον τὰ ἐξῆς χωρία, παρέχοντα ἐνδιαφέρον περὶ τοῦ ἐνταῦθα προκειμένου ζητήματος.

«Οἱ κοινὸι βάτραχοι τῆς Ἑλλάδος, λέγει ὁ Dodwell, ἐκπέμπουσι φωνὴν ὅλως διάφορον τῆς τῶν βατράχων τῶν βορείων κλιμάτων καὶ δὲν ὑπάρχει καλλιτέρα αὐτῆς μίμησις τῆς τοῦ παρ' Ἀριστοφάνει *brekekekē koāx koāx*.

Ὁ δὲ Mure, λόγον ποιούμενος περὶ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνά τὰς ὄχθας τῆς Βαλύρας, παραποτάμου τοῦ Παμίσου ἐν Μεσσηνίᾳ, παρατηρεῖ διὰ μακροτέρων τὰ ἐξῆς· «Ἐκεῖ εἴλκυσε κατὰ πρῶτον τὴν προσοχὴν μου τὸ ἰδιάζον κόσμα τῶν ἑλληνικῶν βατράχων, ὅπερ ἤδη προχωροῦντος τοῦ ἔαρος ἤρχισε νὰ ἀκούηται ἀνά τὰ τέλεματα, καὶ ὅπερ, καίπερ μὴ ὃν παντελῶς ξέρον εἰς τὸ οὖς μου, μὲ προσέβαλε ταυτοχρόνως ὡς τι διάφορον τῆς κραυγῆς τοῦ αὐτοῦ ζῴου ἐν πάσῃ ἄλλῃ χώρᾳ ὅπου εἶχε τύχη νὰκούσω αὐτήν. Συνίσταται δ' ἐκ δύο ποιικίλων φωνῶν, ὧν τὴν μὲν πρώτην δὲν δύναμαι νὰ περιγράψω καλλίτερον ἢ συγκρίνω αὐτὴν πρὸς τὸν συνήθη ἦχον τὸν προερχόμενον ἐκ τῆς πείσεως τῆς γλώσσης ἐπὶ τῶν οὐλῶν τοῦ οὐρανόσκου, ἣν προκαλοῦμεν ὅταν θέλωμεν νὰ ταχύνωμεν τοὺς ἵππους, ἢ δὲ δευτέρω εἶνε μίγμα κόσματος καὶ κρωγμοῦ. Οἱ δύο δὲ οὗτοι ἦχοι διαδέχονται ἀλλήλους κατὰ διαλείμματ' αὐτῶν μετὰ μεγάλης κανονικότητος, τοῦ πρώτου ἐπαναλαμβανομένου πολὺ συχνότερον ἢ ὁ δεύτερος· οὐδὲ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γείνωσι διὰ